

แนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษา ส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษา วิชาชีพครู

Learning Management Guideline using by Contemplative Education to Enhance Teachers Spirituality of Pre-Service Teachers

ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์*

Channarong Wisetsat

วาสนาไทย วิเศษสัตย์**

Wassanathai Wisetsat

Received : March 20, 2019

Revised : July 8, 2019

Accepted : September 18, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 สังเคราะห์เอกสารแหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารงานวิจัย และ ผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างแนวคิดพื้นฐานกับแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาที่พัฒนาขึ้น เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแนวคิดพื้นฐานกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ ระยะที่ 2 ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ แหล่งข้อมูล ได้แก่ ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล และโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา ผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้อง เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสังเกตการจัดกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาและแบบสัมภาษณ์การจัดกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา ระยะที่ 3 พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างแนวทางการจัดการเรียนรู้กับจิตตปัญญาความเป็นครู เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษากับจิตตปัญญาความเป็นครู และแบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษา ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรับผิดชอบหน้าที่ของครู

*อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Faculty of Education Roi Et Rajabhat University

**หัวหน้างานแนะแนวการศึกษา โรงเรียนรณย์บุรีพิทยาคม รัชมิงคลาภิเษก

Head of Education Guidance, Romburipittayakhom Ratchamungklapisek

2) การเสียสละในงานของครู 3) ความเสมอภาคต่อนักเรียน และ 4) ความเชื่อมั่นในศักยภาพมนุษย์ แนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มี 4 แนวทาง ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจแก่นักศึกษาวิชาชีพครูในการเรียนรู้ การใช้หลักจิตวิทยาด้านบวกในการจัดการเรียนการสอน การให้นักศึกษาวิชาชีพครูร่วมกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา และการสร้างวิถีปฏิบัติในชุมชนหล่อหลอมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู สำหรับกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา มี 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมกำกับสติ กิจกรรมการยืดหยุ่นร่างกาย กิจกรรมการสร้างสรรค์ กิจกรรมเรื่องเล่าเร้าพลัง กิจกรรมสุนทรียสนทนา และ กิจกรรมการให้ข้อมูลด้านบวก

คำสำคัญ : จิตวิญญาณความเป็นครู / นักศึกษาวิชาชีพครู / การจัดการเรียนรู้

ABSTRACT

This research aimed to study Learning Management Guideline using by Contemplative Education to Enhance Teachers Spirituality of Pre-Service Teachers. There were three phases of the study. First, The researcher analyzed the related documents : researches and 5 Specialist. Research instruments were component synthesis form and suitability assessment form. Second, The fieldwork was applied for authentic study : 2 Academy study are Contemplative Education Center of Mahidol University and Lamplaimat Pattana School. Research instruments were Activities observation form, Activities interview form, Relations analysis form and Suitability assessment form. Three, The Development Learning Management Guideline using by Contemplative Education to Enhance Teachers Spirituality of Pre-Service Teachers. Research instruments were Learning management analysis form and Suitability assessment form. The results showed that : The components of Teachers Spirituality of Pre-Service Teachers have 4 components; (1) Teacher responsibility, (2) Charity, (3) Treat students equality and (4) Faith in mankind's competency. The Learning Management Guideline using by Contemplative Education to Enhance Teachers Spirituality of Pre-Service Teachers have 4 guidelines; (1) Inspiration, (2) Positive Psychology, (3) Contemplative Activities and (4) Create a community way. The Contemplative Activities have 6 Activities; (1) Consciousness activities, (2) Movement activity, (2) Creative activities, (3) Story telling activity, (4) Dialogue activities, (5) Dialogue activities and (6) Providing positive information

Keywords : Teachers Spirituality / Pre-service Teachers / Teaching and Learning

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การที่มนุษย์จะเติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนอย่างมีคุณภาพ ครุฑนั้นว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนามนุษย์ให้เติบโตสมบูรณ์ การที่ครูจะสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ไม่เพียงแต่ต้องมีความรู้และทักษะการสอนที่ดีเท่านั้น แต่ยังมีจิตวิญญาณความเป็นครู (Teachers Spirituality) อีกด้วย (De Souza, Bone & Watson, 2016, pp.135-146) จิตวิญญาณความเป็นครูนั้นประกอบด้วย การรับผิดชอบหน้าที่ของครู การเสียสละในงานของครู ความเสมอภาคต่อนักเรียน และความเชื่อมั่นในศักยภาพมนุษย์ (Lawthong & Visessuvanapoom, 2010, pp.25-54) ครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูจะใส่ใจ ห่มแท มุ่งมั่น และพัฒนานักเรียนเต็มศักยภาพที่เขาจะมี จนนักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ (Brantmeier, Lin. & Miller, 2010, pp.185-208)

ในบริบทการศึกษาโลก มหาวิทยาลัยชั้นนำหลายแห่งได้เห็นความสำคัญของการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครู อาทิเช่น มหาวิทยาลัยนาโรปะ (Naropa University) (Simmer-Brown, 2009, pp.88-101) เป็นมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการออกแบบการเรียนการสอนโดยใช้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมความเป็นครูของนักศึกษามาเป็นเวลายาวนาน มหาวิทยาลัยเซตันฮอลล์ (Seton Hall University) เป็นมหาวิทยาลัยเก่าแก่และมีชื่อเสียงของประเทศสหรัฐอเมริกาก็เห็นความสำคัญของคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษา โดยให้การสนองตามแนวจิตตปัญญา มาใช้ในการพัฒนานักศึกษา (Pizzuto, 2018) รัฐแมสซาชูเซตส์ ตะวันตก (Western Massachusetts) ประเทศสหรัฐอเมริกามีการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครู โดยการจัดตั้งศูนย์จิตตปัญญาเป็นองค์กรไม่แสวงผลกำไร มีวัตถุประสงค์ขององค์กรเพื่อเปลี่ยนแปลงการศึกษา ระดับอุดมศึกษา โดยมีการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้แนวคิดและมุมมองเพื่อการสร้างการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม ตลอดจนการวิจัยให้เกิดสังคมที่ยุติธรรม ความเห็นอกเห็นใจกัน และจิตวิญญาณความเป็นครู (Duerr, 2015) นอกจากนี้ยังมีสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ที่ได้เห็นความสำคัญของจิตวิญญาณความเป็นครูโดยได้ส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นครูให้แก่นักศึกษาโดยใช้แนวทางจิตตปัญญาศึกษาอีกหลายแห่ง อาทิเช่น มหาวิทยาลัยฉือจี้ (Tzu Chi University) ประเทศไต้หวัน และสถาบันศรีสัตยา (Sathya Institute of Higher Learning) ประเทศอินเดีย (Wongkamjan, 2013, p.17)

ในบริบทการศึกษาไทยเองมีความต้องการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูนักศึกษาวิชาชีพครูเป็นอย่างยิ่งดังที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศได้ระบุเป็นเชิงนโยบายไว้ในยุทธศาสตร์ใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนาครู โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพมีจิตวิญญาณความเป็นครู (At the meeting of the President of Rajabhat Universities Nationwide, 2017, p.6) และระบุในมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ ซึ่งได้กำหนดความรู้ และคุณลักษณะพื้นฐานของครูที่แสดงออกในการจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งในด้านคุณลักษณะความเป็นครูกำหนดว่าต้องมีคุณลักษณะการแสดงออกที่สะท้อนถึงการเป็นผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู (Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand, 2018, p.4) นอกจากนี้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบว่า จิตวิญญาณความเป็นครูยังเป็นคุณลักษณะสำคัญของครูมืออาชีพ (Chalakbang, 2016, pp.123-128)

และจากการศึกษาพบว่าในประเทศไทยมีการใช้แนวทางจิตตปัญญาศึกษาสำหรับพัฒนาครูที่ชัดเจน 2 แห่งคือ ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล และ กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาของโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา (Chaiyabang, 2018, pp.77-108; Asdornnithee, 2013) แต่ยังไม่มีความชัดเจนในการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนที่จะส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่รับผิดชอบในการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครู จึงเห็นว่าจิตตปัญญาความเป็นครูเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาวิชาชีพครู เมื่อจบไปเป็นครูจึงจะสามารถพัฒนาเยาวชนไทยให้เติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ ด้วยเหตุผลที่สำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู

จึงได้สังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษา ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดของ Chaiyabang (2018) แนวคิดของ Asdornnithee (2013) และแนวคิดของ Duerr, (2014) ทำให้ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ 4 แนวทาง ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจ การใช้จิตวิทยาด้านบวก การเรียนรู้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา และการสร้างวิถีปฏิบัติ อันจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูให้แก่ครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ของประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์เอกสาร

แหล่งข้อมูล

1. เอกสารงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู ที่สืบค้นจากฐานข้อมูล 4 ฐาน ได้แก่ Thailis Research Gate Springer และ Google Scholar ซึ่งผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศทั้งสิ้น จำนวน 52 เรื่อง

2. ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน จำนวน 5 ท่าน ในการพิจารณาความสอดคล้องสัมพันธ์ระหว่าง แนวคิดพื้นฐานกับแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครูจากแนวคิดพื้นฐาน ออกแบบในลักษณะเป็นตาราง

2. แบบประเมินความสอดคล้อง ระหว่าง แนวคิดพื้นฐานกับแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครูที่พัฒนาขึ้น

ขั้นตอนดำเนินงาน

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยในประเทศไทยและต่างประเทศ จำนวน 52 เรื่อง สำหรับพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู
2. ศึกษาแนวคิดพื้นฐานสำหรับกำหนดองค์ประกอบของจิตตปัญญาศึกษาความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู ได้แก่ แนวคิดของ Lawthong. & Visessuvanapoom. (2010, pp.25-54)
3. ศึกษาแนวคิดพื้นฐานสำหรับสังเคราะห์เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู ได้แก่ แนวคิดจิตศึกษาของ Chaiyabang. (2018) โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาของ Asdornnithee. (2013) ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล และแนวคิดต้นไม้งานจิตตปัญญาศึกษาของ Duerr. (2014)
4. สังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู จากแนวคิดพื้นฐานที่ศึกษา จะได้ว่าจิตตปัญญาศึกษาความเป็นครู มี 4 องค์ประกอบ และแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญามี 4 แนวทาง
5. ประเมินความสอดคล้องของการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 ท่าน พร้อมให้ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยของระยะที่ 1 การสังเคราะห์เอกสาร แสดงผลการวิจัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู

รายการ	แนวคิดพื้นฐาน	องค์ประกอบ
จิตตปัญญา ความเป็นครู ของนักศึกษา วิชาชีพครู	ดัดแปลงแนวคิดของ Lawthong. & Visessuvanapoom. (2010, pp.25-54)	จิตตปัญญาความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การรับผิดชอบหน้าที่ของครู 2. การเสียสละในงานของครู 3. ความเสมอภาคต่อนักเรียน 4. ความเชื่อมั่นในศักยภาพมนุษย์

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	แนวคิดพื้นฐาน	องค์ประกอบ
แนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูนักศึกษาวิชาชีพครู	1. แนวคิดจิตศึกษาของ Chaiyabang. (2018) โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา 2. แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาของ Asdornnithee. (2013) ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล 3. แนวคิดต้นไม้งานจิตตปัญญาศึกษา ของ Duerr (2015)	แนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูนักศึกษาวิชาชีพครู ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่ 1. การสร้างแรงบันดาลใจ 2. การใช้จิตวิทยาต้านบวก 3. การเรียนรู้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา ได้แก่ 3.1 กิจกรรมกำกับสติ 3.2 กิจกรรมการยืดหยุ่นร่างกาย 3.3 กิจกรรมการสร้างสรรค์ 3.4 กิจกรรมเรื่องเล่าเร้าพลัง 4. การสร้างวิถีปฏิบัติ

จากตารางที่ 1 พบว่าองค์ประกอบของจิตตปัญญาความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู ผู้วิจัยได้ดัดแปลงแนวคิดของ Lawthong. & Visessuvanapoom. (2010, pp.25-54) มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การรับผิดชอบหน้าที่ของครู การเสียสละในงานของครู ความเสมอภาคต่อนักเรียน และความเชื่อมั่นในศักยภาพมนุษย์ แนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตตปัญญาความเป็นครูนักศึกษาวิชาชีพครู ใช้แนวคิดจิตศึกษาของ Chaiyabang. (2018, pp.77-108) โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาของ Asdornnithee. (2013) ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล และแนวคิดต้นไม้งานจิตตปัญญาศึกษาของ Duerr. (2015) ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ 4 แนวทาง สำหรับส่งเสริมให้เกิดจิตตปัญญาความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู คือ การสร้างแรงบันดาลใจ การใช้จิตวิทยาต้านบวก การเรียนรู้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา และการสร้างวิถีปฏิบัติ สำหรับกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา ประกอบด้วย 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมกำกับสติ กิจกรรมการยืดหยุ่นร่างกาย กิจกรรมการสร้างสรรค์ และกิจกรรมเรื่องเล่าเร้าพลัง

ระยะที่ 2 ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ ณ สถานศึกษาที่มีการจัดกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา

แหล่งข้อมูล

1. โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ในการจัดการเรียนรู้ของกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาสังเกตการจัดกิจกรรม สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. มหาวิทยาลัยมหิดล ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์การจัดอบรมพัฒนาคูของศูนย์จิตตปัญญาศึกษาสังเกตการจัดกิจกรรม สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 ท่าน ในการพิจารณาความสอดคล้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสังเกตการจัดกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา เป็นการสังเกตการจัดกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาของอาจารย์ผู้สอนมีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดพื้นฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งจะสังเกต 4 ประเด็น
2. แบบสัมภาษณ์การจัดกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ขั้นตอนการดำเนินงาน
 1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสังเกตการจัดกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาและแบบสัมภาษณ์การจัดกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา
 2. สร้างแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องเหมาะสม และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจนได้ ฉบับสมบูรณ์
 3. ศึกษาข้อมูล ณ โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา โดยศึกษาข้อมูลการจัดการเรียนรู้ของกิจกรรมจิตตปัญญา สังเกตการจัดกิจกรรมและบันทึกผลในแบบสังเกตการจัดกิจกรรม จากนั้นสัมภาษณ์ครูผู้จัดกิจกรรมเพิ่มเติมโดยใช้แบบสัมภาษณ์
 4. ศึกษาข้อมูล ณ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยศึกษาข้อมูลการจัดอบรมของศูนย์จิตตปัญญาศึกษา สังเกตการจัดกิจกรรมและบันทึกผลในแบบสังเกตการจัดกิจกรรม จากนั้นสัมภาษณ์อาจารย์ผู้จัดกิจกรรมเพิ่มเติมโดยใช้แบบสัมภาษณ์
 5. จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่สังเกตได้จากทั้ง 2 แห่ง แกะไขปรับปรุง องค์ประกอบ และแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครูให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยเพิ่ม 2 กิจกรรมในส่วนของแนวทางการเรียนรู้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา ได้แก่ กิจกรรมสุนทรียสนทนา และกิจกรรมการให้ข้อมูลด้านบวก

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยของระยะที่ 2 ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ ณ สถานศึกษาที่มีการจัดกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา แสดงผลการวิจัย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การปรับปรุงแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษา จากการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์

สถานศึกษา	การเก็บข้อมูล	แนวทางการจัดการเรียนรู้ (เดิม)	แนวทางการจัดการเรียนรู้ (ใหม่)
โรงเรียน ลำปลายมาศ พัฒนา	สังเกตการจัด กิจกรรมจิตตศึกษา	ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่ 1. การสร้างแรงบันดาลใจ 2. การใช้จิตวิทยาด้านบวก 3. การเรียนรู้กิจกรรมจิตตปัญญา ศึกษา ได้แก่ 3.1 กิจกรรมกำกับสติ	ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่ 1. การสร้างแรงบันดาลใจ 2. การใช้จิตวิทยาด้านบวก 3. การเรียนรู้กิจกรรมจิตตปัญญา ศึกษา ได้แก่ 3.1 กิจกรรมกำกับสติ 3.2 กิจกรรมการยืดหยุ่นร่างกาย
	สัมภาษณ์ครูผู้จัด กิจกรรมเพิ่มเติม		
มหาวิทยาลัย มหิดล	สังเกตการจัด กิจกรรมจิตต ปัญญาศึกษา		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานศึกษา	การเก็บข้อมูล	แนวทางการจัดการเรียนรู้ (เดิม)	แนวทางการจัดการเรียนรู้ (ใหม่)
	สัมภาษณ์อาจารย์ ผู้จัดกิจกรรม เพิ่มเติม	3.2 กิจกรรมการยืดหยุ่น ร่างกาย 3.3 กิจกรรมการสร้างสรรค์ 3.4 กิจกรรมเรื่องเล่าเร้าพลัง 4. การสร้างวิถีปฏิบัติ	3.3 กิจกรรมการสร้างสรรค์ 3.4 กิจกรรมเรื่องเล่าเร้าพลัง 3.5 กิจกรรมสุนทรียสนทนา 3.6 กิจกรรมให้ข้อมูลด้านบวก 4. การสร้างวิถีปฏิบัติ

จากตารางที่ 2 พบว่า จากการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ทำให้ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ใหม่ซึ่งพัฒนาจากแนวทางการจัดการเรียนรู้เดิม ประกอบด้วย 4 แนวทาง คือ การสร้างแรงบันดาลใจ การใช้จิตวิทยา ด้านบวก การเรียนรู้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา และการสร้างวิถีปฏิบัติ สำหรับกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา ประกอบด้วย 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมกำกับสติ กิจกรรมการยืดหยุ่นร่างกาย กิจกรรมการสร้างสรรค์ กิจกรรมเรื่องเล่าเร้าพลัง กิจกรรมสุนทรียสนทนา และกิจกรรมให้ข้อมูลด้านบวก

ระยะที่ 3 พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของ นักศึกษาวิชาชีพครู

แหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้องของแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษากับจิต วิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู

เครื่องมือวิจัย

1. แบบวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษากับจิตวิญญาณ ความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยออกแบบในลักษณะตาราง มีจำนวน 4 ข้อ

2. แบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณ ความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีจำนวน 6 ข้อ ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง แนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษากับจิตวิญญาณ ความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยวิเคราะห์ลงในแบบวิเคราะห์ความสัมพันธ์

2. ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้อง (IOC) จากแบบวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ซึ่งได้ ค่าดัชนีความสอดคล้องทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง (0.67-0.89)

3. และให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตต ปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งได้ค่าดัชนีความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยอยู่ ในช่วง (4.22-4.78) นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. ผู้วิจัยปรับปรุงตามข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญจนได้แนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาเพื่อ ส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครูฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยระยะที่ 3 พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู แสดงดังตารางที่ 3

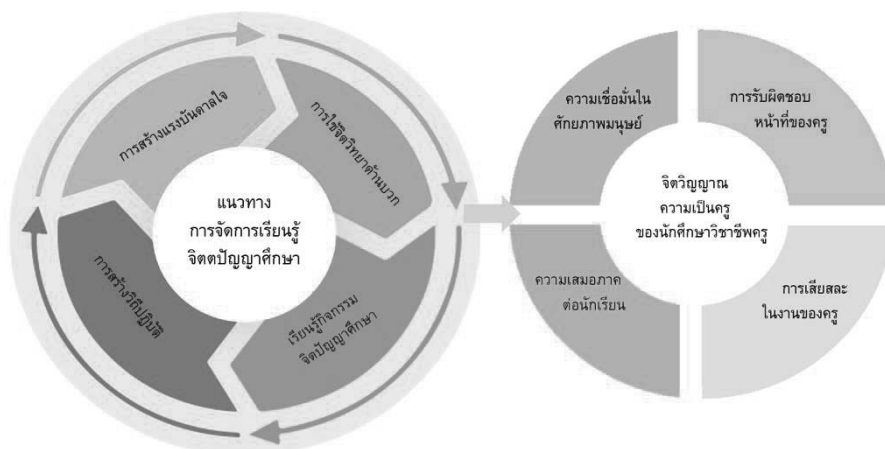
ตารางที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการจัดการเรียนรู้กับการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครู

แนวทางการจัดการเรียนรู้ จิตตปัญญาศึกษา	การส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูนักศึกษาวิชาชีพครู			
	การรับผิดชอบ หน้าที่ของครู	การเสียสละ ในงานของ ครู	ความเสมอ ภาคต่อ นักเรียน	ความเชื่อมั่นใน ศักยภาพมนุษย์
1. การสร้างแรงบันดาลใจ	✓	✓	✓	✓
2. การใช้จิตวิทยาต้านบวก	✓	✓	✓	✓
3. เรียนรู้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา	✓	✓	✓	✓
4. การสร้างวิถีปฏิบัติ	✓	✓	✓	✓

จากตาราง 3 จะได้ว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มี 4 แนวทาง คือ การสร้างแรงบันดาลใจ การใช้จิตวิทยาต้านบวก การเรียนรู้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา และการสร้างวิถีปฏิบัติ ซึ่งทุกแนวทางจะส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูนักศึกษาวิชาชีพครูทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การรับผิดชอบหน้าที่ของครู การเสียสละในงานของครู ความเสมอภาคต่อนักเรียน และ ความเชื่อมั่นในศักยภาพมนุษย์

สรุปผลการวิจัย

องค์ประกอบของจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) การรับผิดชอบหน้าที่ของครู 2) การเสียสละในงานของครู 3) ความเสมอภาคต่อนักเรียน และ 4) ความเชื่อมั่นในศักยภาพมนุษย์ สำหรับแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มีแนวทางการจัดการเรียนรู้ 4 แนวทาง สรุปดังภาพประกอบ 1

ภาพที่ 1 แนวทางการจัดการเรียนรู้จิตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู

จากภาพที่ 1 จะได้ว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับส่งเสริมให้เกิดจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มี 4 แนวทาง ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจให้นักศึกษาวิชาชีพครูในการเรียนรู้ การใช้หลักจิตวิทยาด้านบวกในการจัดการเรียนการสอน การให้นักศึกษาวิชาชีพครูร่วมกิจกรรมจิตปัญญาศึกษา และการสร้างวิถีปฏิบัติในชุมชนหล่อหลอมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู สำหรับกิจกรรมจิตปัญญาศึกษา มี 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมกำกับสติ กิจกรรมการยืดหยุ่นร่างกาย กิจกรรมการสร้างสรรค์ กิจกรรมเรื่องเล่าเร้าพลัง กิจกรรมสุนทรียสนทนา และกิจกรรมการให้ข้อมูลด้านบวก

อภิปรายผลการวิจัย

องค์ประกอบของจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยการดัดแปลงแนวคิดของ Lawthong. & Visessuvanapoom. (2010, pp.25-54) มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรับผิดชอบหน้าที่ของครู (Teacher Responsibility) 2) การเสียสละในงานของครู (Teacher Charity) 3) ความเสมอภาคต่อนักเรียน (Treat Students Equally) และ 4) ความเชื่อมั่นในศักยภาพมนุษย์ (Believe in Human Competency) สอดคล้องกับ Chalakbang. (2016, pp.123-128) จิตวิญญาณความเป็นครูประกอบด้วย 1) คุณลักษณะส่วนตัว และการมีคุณธรรม จริยธรรม 2) การตระหนักรู้และปฏิบัติตามวิถีความเป็นครู เช่น ทำงานเพื่อเด็ก ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู เปนแบบอย่างที่ดี เป็นต้น 3) รักและศรัทธาในวิชาชีพครู 4) ความเชี่ยวชาญในการสอน และ 5) การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ Tongpetchdaesho. & Pongsapitch. (2015, pp.79-88) อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ได้กล่าวว่า จิตวิญญาณความเป็นครู ประกอบด้วย 1) ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู 2) ด้านความรักความเมตตาต่อศิษย์ 3) ด้านความเสียสละ 4) ด้านความอดทน 5) ด้านความซื่อสัตย์ และ 6) ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ ในส่วนของแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตปัญญาศึกษาส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มี 4 แนวทาง ได้แก่ 1) การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration) นักศึกษาวิชาชีพครูในการเรียนรู้ 2) การใช้หลักจิตวิทยาด้านบวก (Positive Psychology) ในการจัดการเรียนการสอน 3) การให้นักศึกษาวิชาชีพครูร่วมกิจกรรมจิตปัญญาศึกษา

(Contemplation Activities) และ 4) การสร้างวิถีปฏิบัติในชุมชน (The Best Practice Way) หล่อหลอมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู สำหรับกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา มี 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมกำกับสติ (Conscious Activities) ตัวอย่างกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมกำกับสติจากเบนยิมกระตุ้นการเรียนรู้ของครู กิจกรรมการกำกับสติจากการอ่านหนังสือดูภาวะความเป็นครู และกิจกรรมการกำกับสติจากการฟังโอวาทธรรมสอนครู เป็นต้น กิจกรรมการยืดหยุ่นร่างกาย ตัวอย่างกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมโยคะกับการเรียนรู้ กิจกรรมเดินให้ใจครูสงบ และกิจกรรมการฝึกสมาธิครูผ่านการเคลื่อนไหว เป็นต้น กิจกรรมการสร้างสรรค์ (Creative Activities) ตัวอย่างกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการจินตนาการชีวิตครูเพื่อแผ่นดิน กิจกรรมการออกแบบการเรียนรู้สร้างครูให้แผ่นดิน และกิจกรรมการจำลองชีวิตครูเพื่อศิษย์ เป็นต้น กิจกรรมเรื่องเล่าเร้าพลัง (Story Activities) ตัวอย่างกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการถอดบทเรียนชีวิตครูเกษียณ กิจกรรมแลกเปลี่ยนมุมมองการเป็นครูเพื่อศิษย์ และกิจกรรมการฟังแบบลึกซึ้งจากพระราชดำรัสในหลวง เป็นต้น กิจกรรมสนทรียสนทนา (Dialogue) ตัวอย่างกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการขอบคุณช่วงชีวิตแห่งความเป็นครู กิจกรรมการอ่านและเล่าหนังสือแห่งความเป็นครู และกิจกรรมการรับฟังแบบลึกซึ้ง เป็นต้น และกิจกรรมการให้ข้อมูลด้านบวก (Add Positive Data) ตัวอย่างกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการสแกนร่างกายให้ผ่อนคลายหลัก กิจกรรมการใส่ข้อมูลด้านบวกให้เป็นครูที่มีพลัง และกิจกรรมส่งผ่านจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นต้น (Chaiyabang, 2018, pp.77-108; Asdornnithee, 2013; Duerr, 2015) สอดคล้องกับการพัฒนางานกิจกรรมจิตศึกษาของ Thongmee. (2016) ที่ได้พัฒนากิจกรรมจิตศึกษาด้วยกิจกรรมจิตศึกษาที่มีกิจกรรมหลากหลาย และพัฒนาในรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้จิตศึกษาเพื่อพัฒนาปัญญาภายใน ซึ่งเผยแพร่ออนไลน์ไว้ที่ <https://sites.google.com/site/jittasuksa> นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Wisetsat. (2013) ที่ได้เรียบเรียงกิจกรรมแนวจิตตปัญญาอย่างหลากหลายอีก 100 กิจกรรม เผยแพร่ทั้งแบบรูปเล่มหนังสือและบนฐานข้อมูลอินเทอร์เน็ต โดยสามารถเรียนรู้เพิ่มเติมได้ที่ <http://jitreru.blogspot.com> และจากที่อภิปรายมาจะเห็นว่าจิตวิญญาณความเป็นครูเป็นสิ่งสำคัญเร่งด่วนที่ควรส่งเสริมให้กับนักศึกษาวิชาชีพครูตั้งระดับเป็นเชิงนโยบายไว้ในมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ฐานสมรรถนะของครูสภา ซึ่งได้กำหนดความรู้ และคุณลักษณะพื้นฐานของครูที่แสดงออกในการจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งในด้านคุณลักษณะความเป็นครูกำหนดว่าต้องมีคุณลักษณะการแสดงออกที่สะท้อนถึงการเป็นผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู (Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand, 2018, p.4) และระบุไว้ในยุทธศาสตร์ใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนาครู โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพมีจิตวิญญาณความเป็นครู (At the meeting of the President of Rajabhat Universities Nationwide, 2017, p.6) และระบุไว้ในมาตรฐานผลการเรียนรู้ ของมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ โดยระบุด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้ครูแสดงออกซึ่งความรัก ศรัทธาและภูมิใจในวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณความเป็นครู และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Ministry of Education, 2019)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. อาจารย์ผู้สอนสามารถส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยนำแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาทั้ง 4 แนวทางไปจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้เกิดจิตวิญญาณความเป็นครูทั้ง 4 องค์ประกอบ

2. คณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ สามารถนำแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู ไปจัดการเรียนการสอนโดยนำไปปรับใช้ในกลุ่มรายวิชาชีพครู

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Teaching of Model) ทดลองใช้และเปรียบเทียบกับแนวทางดั้งเดิม

2. ควรนำแนวทางการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักศึกษาวิชาชีพครู ดังที่ Rungsisuriyachai, Comesorn. & Jaingam. (2018, pp.455-469) ได้พัฒนากิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวจิตตปัญญาศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะชีวิตและจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดของ Parnichparinchai. (2016, pp.1-11) ที่ว่า การพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูเป็นเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning)

3. ควรศึกษาผลที่เกิดขึ้นและสัมพันธ์กับจิตวิญญาณความเป็นครู เช่น ผลสัมฤทธิ์ (Achievement) กรอบแนวคิด (Mindset) และความเป็นนวัตกรรม (Innovative Teacher) ของนักศึกษาวิชาชีพครูที่เปลี่ยนไป

References

- Asdornnithee, S. (2013). **Seeking intellectual knowledge in Contemplative Education**. Nakhon Pathom : Contemplative Education Centre, Mahidol University.
- At the meeting of the President of Rajabhat Universities Nationwide. (2017). **The New Strategy of Rajabhat University to Develop Local According to The Royal Patronage**. Bangkok : Ministry of Education.
- Brantmeier, E.J., Lin, J. & Miller, J.P. (2010). **Spirituality, religion, and peace education**. lap.
- Chaiyabang, W. (2018). **Contemplative Education for inner wisdom**. (9 th ed.). Mahasarakham : Apichat Printing.
- Chalakbang, W. (2016). The Spirituality of Teachers: A Key Characteristic of Professional Teachers. **Nakhon Phanom University Journal**, 6(2), 123-128.
- De Souza, M., Bone, J., & Watson, J. (2016). **Spirituality across disciplines: Research and practice**. Dordrecht. Springer International Publishing.

- Duerr, M. (2015). **The Tree of Contemplative Practices**. Center for Contemplative Mind in Society. [Online]. Available : [http://www. contemplativemind.org/practices/tree](http://www.contemplativemind.org/practices/tree) [2019, March 20].
- Lawthong, N. & Visessuvanapoom, P. (2010). Development of the Teacher Spirituality Scale. **Journal of Research Methodology**, 23(1), 25-54.
- Ministry of Education. (2019). **Undergraduate standards Department of Education (Four-year course) B.E. 2562**. Bangkok : Ministry of Education.
- Parnichparinchai, T. (2016). Transformative Learning : A Learning Management in Pre-service Teacher Training. **The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal**. 22(2), 1-11.
- Pizzuto, D. (2018). **Contemplative Practices in Higher Education: Examining Faculty Perspectives**. New Jerse : Seton Hall University.
- Rungsrisuriyachai, B., Comesorn, S. & Jaingam, S. (2018). The Development on Enhancing Life Skill Activity Based on Contemplative for Non-Formal Education Student. **Humanities and Social Sciences Journal of Graduate School, Pibulsongkram Rajabhat University**, 12(2), 455-469.
- Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand. (2018). **Teachers' Professional Development : Competency Framework**. Bangkok : The Teachers' Council of Thailand.
- Simmer-Brown, J. (2009). The Question is the Answer: Naropa University's Contemplative Pedagogy. **Religion and Education**, 36(2), 88-101.
- Thongmee, P. (2016). **Contemplative Education Lesson Plans for Develop inner wisdom**. Buriram : Leannokkala.
- Tongpetchdaesho, P. & Pongsapitch, C. (2015). Teacher Spirituality and Career Advancement Predicting Job Involvement of Teachers. **Journal of Chandrakasem**, 21(40), 79-88.
- Wisetsat, C. (2013). **100 Contemplative Activities of Roi Et Rajabhat University**. Roi Et : Rujrawee Printing.
- Wongkamjan, J. (2013). **The Learning Management Model Based on Contemplative Education to Developing Mental Quality, Interpersonal Skills and Responsibility for Undergraduate Students**. Mahasarakham : Mahasarakham University.